

תנ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וארבעים וחמש דקות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.
פרק ראשון	—	ספר בראשית	—	(12x2)	—	24 נקודות
פרק שני	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(20x2)	—	40 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי החובה	—	(6x3)	—	18 נקודות
פרק רביעי	—	נושאי ההרחבה	—	(6x1)	—	6 נקודות
פרק חמישי	—	קטע לניתוח והבנה	—	(4x3)	—	<u>12 נקודות</u>
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיטה" בראש כל עמוד טיטה. רישום טיטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון — ספר בראשית (24 נקודות)

ענה על שתי השאלות 1-2.

בכל שאלה ענה על סעיף א — חובה (7 נקודות) ועל אחד מן הסעיפים ב-ג (5 נקודות).

(לכל שאלה — 12 נקודות)

1. קרא בראשית, ד', 24-3.

וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה: וְהָבֵל
הָבִיא גַם-הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמִחֲלִבְהֶן וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל-
הָבֵל וְאֶל-מִנְחָתוֹ: וְאֶל-קַיִן וְאֶל-מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיַּחַר
לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ
וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ: הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב
לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקֶתוּ וְאַתָּה תִּמְשָׁל-בּוֹ:
וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-הָבֵל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקַּם קַיִן
אֶל-הָבֵל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-קַיִן אֵי הָבֵל
אָחֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר מֶה
עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחֶיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן-הָאֲדָמָה: וְעַתָּה אָרוּר
אַתָּה מִן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת-פִּיהָ לְקַחַת אֶת-דְּמֵי
אָחֶיךָ מִיָּדְךָ: כִּי תַעֲבֹד אֶת-הָאֲדָמָה לֹא-תֹסֵף תֵּת-כֹּחָהּ לָךְ
נָע וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל-יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא:
הִן גִּרְשֵׁת אֶתִּי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפָּנֶיךָ אֶסְתֵּר וְהָיִיתִי
נָע וְנָד בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל-מֹצְאֵי יַהַרְגֵנִי: וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה לִבְנֵי
כָּל-הָרֶג קַיִן שְׁבַע־עֶתִּים יִקַּם וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת לְבַלְתִּי
הַכּוֹת-אֹתוֹ כָּל-מֹצְאוֹ: וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב בָּאָרֶץ-
נוֹד קְדֻמַּת-עֵדֶן: וַיַּדַּע קַיִן אֶת-אִשְׁתּוֹ וַתֵּהָרַ וַתֵּלֶד אֶת-חֲנוּךְ
וַיְהִי בְּנָה עֵיֶר וַיִּקְרָא שֵׁם הָעֵיֶר כַּשֵּׁם בְּנֵי חֲנוּךְ: וַיִּוֹלַד לְחֲנוּךְ
אֶת-עֵיזֶד וְעֵיזֶד יָלַד אֶת-מְחוּיָאֵל וּמְחוּיָאֵל יָלַד אֶת-מְתוּשָׁאֵל
וּמְתוּשָׁאֵל יָלַד אֶת-לָמֶךְ: וַיִּקַּח-לוֹ לְמֶכֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאֶחָת
עֵדָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלְהָ: וַתֵּלֶד עֵדָה אֶת-יָבֵל הוּא הָיָה אָבִי
יֵשֶׁב אָהֶל וּמִקְנָה:

(שים לב: המשך הקטע וסעיפי השאלה בעמוד הבא)

כא וְשֵׁם אָחִיו יוֹבֵל הוּא הָיָה אָבִי כָל-תַּנְפֵּשׁ
 כב כְּנֹזֵר וְעוֹגֵב: וְצִלָּה גַם-הָיָה יֹלְדָה אֶת-תּוֹבֵל קִיִּן לְיֵשׁ כָּל-
 כג חֲדָשׁ נִחְשֶׁת וּבְרִיָּל וְאַחֹת תּוֹבֵל-קִיִּן נַעֲמָה: וַיֹּאמֶר לְמַךְ לְנִשְׁוֵי
 עֲדָה וְצִלָּה שְׂמַעַן קוֹלִי נִשְׁוֵי לְמַךְ הַאֲזִנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ
 כד הֲרִגְתִּי לְפִצְעֵי וַיֵּלֶד לְחַבְרָתִי: כִּי שְׁבַעַתִּים יָקַס-קִיִּן וּלְמַךְ
 שְׁבַעִים וְשְׁבַעָה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) קרא פסוקים 3-8 בקטע שלפניך.

הסבר מהו החטא של קין, ומה גרם לו לחטוא. (3 נקודות)

(2) קרא פסוקים 11-17 בקטע שלפניך.

יש הטוענים כי קורותיו של קין מעידים שהעונש שגזר עליו אלוהים לא התממש.

בסס טענה זו על הפסוקים שקראת. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

ב. קרא את הקטע משירו של יהודה עמיחי שלפניך.

קין והבל, אי־הבנה של אהבה:

קין רק רצה לחבק אותו חזק

וחנק אותו, שניהם לא הבינו.

(עמיחי, י' [1998]. פתוח סגור פתוח. תל אביב: שוקן, עמ' 39)

(1) הסבר מהו ההבדל בין הפרשנות של יהודה עמיחי בשיר זה לסיפור קין והבל ובין

התיאור המקראי בקטע מבראשית, ד' שלפניך. (3 נקודות)

(2) האם אתה מסכים עם הפרשנות של יהודה עמיחי? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא)

ג. קרא פסוקים 19-24, וגם את דברי מ"ד קאסוטו שלפניך.

כנראה כוונת התורה שהביאה את שירו של למך היא להוכיח שלמרות ההתקדמות החומרית שהביאו חידושיהם של בני למך, לא באה התקדמות מוסרית. לא זו בלבד שהחמס היה שורר כמקודם, אלא שאותם הדורות היו גם מתפארים בו.

(קאסוטו, מ"ד [1962]. למך. בתוך **אנציקלופדיה מקראית** [כרך ד, טורים 524-525])

ירושלים: הוצאת מוסד ביאליק)

(1) על פי קאסוטו, הסבר באיזה תחום הייתה התקדמות מימי קין, ובאיזה תחום לא

הייתה התקדמות. (2 נקודות)

(2) האם לדעתך אפשר לומר על למך, צאצאו של קין, ש"התפוח אינו נופל הרחק מן העץ"?

הסבר את תשובתך. (3 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 6

א וּשְׂרֵי אִשְׁתְּ אַבְרָם לֹא יִלְדָה לוֹ וְלֵהָ
ב שְׁפָחָה מִצְרַיִת וּשְׁמָהּ הָגָר: וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל-אַבְרָם הִנֵּה-נָא
ג עֲצֹרְנִי הֵּהּ מִלֶּדֶת בִּא-נָא אֶל-שְׁפָחָתִי אוּלַי אֲבִנָה מִמֶּנָּה
ד וַיִּשְׁמַע אַבְרָם לְקוֹל שְׂרֵי: וַתִּקַּח שְׂרֵי וְאִשְׁתְּ אַבְרָם אֶת-הָגָר
ה הַמִּצְרַיִת שְׁפָחָתָהּ מִקֵּץ עֶשְׂרֵי שָׁנִים לְשֵׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
ו וַתֵּתֶן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה: וַיֵּבֵא אֶל-הָגָר וַתְּהַר
ז וַתֵּרָא כִּי הָרְתָהּ וַתִּקַּל גְּבֻרָתָהּ בְּעֵינֶיהָ: וַתֹּאמֶר שְׂרֵי אֶל-
ח אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אֲנֹכִי נָתַתִּי שְׁפָחָתִי בְּחִיקְךָ וַתֵּרָא כִּי
ט הָרְתָהּ וְאָקֵל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט הֵּהּ בֵּינִי וּבֵינֶיךָ: וַיֹּאמֶר אַבְרָם
י אֶל-שְׂרֵי הִנֵּה שְׁפָחָתְךָ בְּיָדְךָ עֲשִׂי-לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וַתַּעֲנֶנּהּ
יא שְׂרֵי וַתְּבָרַח מִפָּנֶיהָ: וַיִּמְצְאֶהּ מְלֶאֶךְ הֵּהּ עַל-עֵין הַמַּיִם
יב בַּמִּדְבָּר עַל-הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר: וַיֹּאמֶר הָגָר שְׁפָחָת שְׂרֵי אִי-
יג מִזֶּה בָּאת וְאַנָּה תִּלְכִּי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שְׂרֵי גְבַרְתִּי אֲנֹכִי בְּדַחַת:
יד וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֶאֶךְ הֵּהּ שׁוּבִי אֶל-גְּבֻרָתְךָ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ:
טו וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֶאֶךְ הֵּהּ הֲרַבָּה אֲרַבָּה אֶת-זֶרְעֶךָ וְלֹא יִסְפָּר
טז מִרְבִּי: וַיֹּאמֶר לָהּ מְלֶאֶךְ הֵּהּ הֲנֶנְךָ חָרָה וְיִלְדָתְךָ בֵּן וּקְרָאת
יז שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל כִּי-שָׁמַע הֵּהּ אֶל-עֲנֶיךָ: וְהוּא יִהְיֶה פְּרֵא
יח אָדָם יָדוֹ כַּכֹּל וַיֵּד כֹּל בּוֹ וְעַל-פְּנֵי כָל-אָחִיו יִשְׁכֵּן: וַתִּקְרָא
יט שֵׁם-הֵּהּ הַדְּבָר אֲלֵיהָ אֹתָהּ אֵל רֵאִי כִּי אָמְדָה הַגַּם הַלֵּם
כ רֵאִיתִי אַחֲרַי רֵאִי: עַל-כֵּן קָרָא לְבָאָר בָּאָר לַחֵי רֵאִי הִנֵּה
כא בֵּין קָדָשׁ וּבֵין בְּרֶד: וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֶּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֵׁם-
כב בְּנֹו אֲשֶׁר-יִלְדָהּ הָגָר יִשְׁמַעְאֵל: וְאַבְרָם בֶּן-שְׁמֹנִים שָׁנָה וַיִּשַׁשׁ
כג שָׁנִים בְּלֶדֶת-הָגָר אֶת-יִשְׁמַעְאֵל לְאַבְרָם:

ענה על סעיף א (חובה).

- א. (1) בפסוקים 1-3 שרי מציעה לאברם לקחת את הגר לאישה. מדוע הציעה הצעה זו? בסס את דבריך על הכתוב, והסבר אותם. (3 נקודות)
- (2) קרא פסוקים 2-6 בפרק שלפניך, וגם **בראשית**, כ"א, 9-11. הבא משני הכתובים את תגובת אברהם על דבריה ועל מעשיה של שרה, והסבר מהי לדעתך הסיבה להבדל בין שתי התגובות. (4 נקודות)

ענה על אחד מן הסעיפים ב-ג.

- ב. (1) על פי פסוקים 3-5 נראה כי הגר נוהגת במרדנות. הבא מן הכתוב את המשפט המוכיח קביעה זו, והסבר אותו. (2 נקודות)
- (2) על פי פסוקים 8-12 נראה שהמלאך מביע בדבריו הסתייגות מן המרד של הגר. הבא מן הכתוב את המשפט המוכיח קביעה זו, והסבר אותו. (3 נקודות)
- ג. (1) קרא גם **בראשית**, י"ח, 19. על פי פסוק זה, כתוב כיצד האל מצפה מאברהם להתנהג. האם ההתנהגות של אברם בקטע **מבראשית**, ט"ז שלפניך עולה בקנה אחד עם ההתנהגות המתוארת ב**בראשית**, י"ח, 19? נמק את דבריך. (3 נקודות)
- (2) ב**בראשית**, ט"ז, עם מי משתי הדמויות, שרי או אברם, אתה מזדהה? נמק. (2 נקודות)

פרק שני — היסטוריוגרפיה ונבואה (40 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 3-5.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (8 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד

(לכל סעיף — 6 נקודות). (לכל שאלה — 20 נקודות)

3. קרא מלכים א, י', 1-13.

א ומלכת-שְׁבָא שִׁמְעַת אֶת-שִׁמְעַת שְׁלֹמֹה
 ב לְשֵׁם הָיָה וַתָּבֵא לְנַסְתּוֹ בְּחִידוֹת: וַתָּבֵא יְרוּשָׁלַיִם בְּחֵיל
 כָּבֵד מְאֹד גְּמֹלִים נְשָׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב רַב-מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה
 וַתָּבֵא אֶל-שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל-אֲשֶׁר הָיָה עִם-לִבָּבָהּ:
 ג וַיִּגְדֹּלֶה שְׁלֹמֹה אֶת-כָּל-דְּבָרֶיהָ לֹא-הָיָה דָבָר נֶעְלָם מִן-
 ד הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: וַתֵּרָא מַלְכַת-שְׁבָא אֶת כָּל-חֲכַמַת
 ה שְׁלֹמֹה וְהַבֵּית אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֵכֶל שְׁלַחְנוּ וּמוֹשָׁב עַבְדָּיו
 וּמַעֲמֹד מִשְׁדָּתוֹ וּמִלְבָּשֵׁיהֶם וּמִשְׁקִיו וְעֵלְתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית
 ו הָיָה וְלֹא-הָיָה בָּהּ עוֹד רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ אֵמֶת הָיָה הַדְּבָר
 ז אֲשֶׁר שִׁמְעַתִּי בְּאֶרֶץ עַל-דְּבָרֶיךָ וְעַל-חֲכַמְתְּךָ: וְלֹא-הָאֵמַנְתִּי
 ח לְדַבָּרִים עַד אֲשֶׁר-בָּאתִי וַתֵּרְאִינִי עֵינַי וְהִנֵּה לֹא-הִגְדַּלְתִּי
 ט הַחֲצִי הוֹסַפְתָּ חֲכָמָה וְטוֹב אֶל-הַשְּׂמוּעָה אֲשֶׁר שִׁמְעַתִּי: אֲשֶׁר־
 י אֲנִישִׁיךָ אֲשֶׁר עָבַדְתָּ אֱלֹהֵי הָעַמִּים לְפָנֶיךָ תִּמְיֵד הַשְּׂמֵעִים
 יא אֶת-חֲכַמְתְּךָ: יְהִי הָיָה אֱלֹהֶיךָ בְּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתַתֵּן
 יב עַל-כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת הָיָה אֶת-יִשְׂרָאֵל לְעַלְמָךְ וַיִּשְׁיִמְךָ
 יג לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: וַתִּתֵּן לְמֶלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים ו
 יד כָּפֹר זָהָב וּבְשָׂמִים הֲרֵבָה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה לֹא בָא כִּבְשָׁם
 יו הַהוּא עוֹד לָרֵב אֲשֶׁר-נִתְּנָה מַלְכַת-שְׁבָא לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה: וְגַם
 יז אֲנִי חִירָם אֲשֶׁר-נָשָׂא זָהָב מֵאֹפִיר הֵבִיא מֵאֹפִיר עֲצֵי אֱלִמְגִים
 יח הֲרֵבָה מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת-עֲצֵי הָאֱלִמְגִים
 יט מִסְעֵד לְבַיִת-הָיָה וּלְבַיִת הַמֶּלֶךְ וּכְנֹזוֹת וּנְבָלִים לְשָׂרִים לֹא
 כ בא-כֵּן עֲצֵי אֱלִמְגִים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 כא נָתַן לְמַלְכַת-שְׁבָא אֶת-כָּל-חֲפָצָהּ אֲשֶׁר שָׂאלָה מִלְּבָד
 כב אֲשֶׁר נָתַן-לָהּ כִּיד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא
 כג וְעַבְדֶּיהָ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-9 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר שתיים ממטרות הביקור של מלכת שבא אצל שלמה.
(4 נקודות)

(2) ממה התרשמה לטובה מלכת שבא בביקורה בחצר שלמה? הבא מפסוקים אלה שתי דוגמאות שבהן התרשמותה של מלכת שבא באה לידי ביטוי, והסבר אותן.
(4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוק 13 בקטע שלפניך. למילה "חִפְצָה" יכולות להיות שתי משמעויות בפסוק זה.

(1) הסבר את שתי המשמעויות האפשריות של המילה בפסוק. (4 נקודות)
(2) באיזו משתי המשמעויות עשוי לתמוך הכתוב **במלכים א', י"א, 1**? הסבר את תשובתך. (2 נקודות)

ג. קרא פסוק 11 בקטע שלפניך וגם **מלכים א', ט', 26-28**.

על פי פסוקים אלה, הסבר על מה התבססה הכלכלה של ממלכת צור (הממלכה של חירם), ומה הייתה תרומתה לכלכלה של ממלכת שלמה. (3 נקודות)
(2) יש הטוענים כי ביקורה של מלכת שבא בממלכת שלמה היה ממניעים כלכליים. הסבר טענה זו. (3 נקודות)

ד. קרא פסוקים 4-5, 8-9 בקטע שלפניך, וגם **מלכים א', ה', 9-14**.

(1) על פי פסוקים אלה, ציין שלושה דברים שבהם חכמת שלמה באה לידי ביטוי.
(4 נקודות)

(2) לדעתך, מה מן הדברים שציננת בתת סעיף (1) חשוב יותר לניהול תקין של הממלכה? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

מלכים ב, י"ח, 1-7

א וַיְהִי בְּשָׁנַת שְׁלֹשׁ לְהוֹשָׁע
 ב בֶּן־אֵלֶּה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ חֲזַקְיָה בֶּן־אֲחִיז מֶלֶךְ יְהוּדָה: בֶּן־
 עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְּמִלְכּוֹ וְעֶשְׂרִים וְתֵשַׁע שָׁנָה מֶלֶךְ
 ג בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִי בַת־זַכְרְיָה: וַיַּעַשׂ הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵינֵי ה'־
 ד כָּכָל אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִד אָבִיו: הוּא הִסִּיר אֶת־הַבָּמֹת וְשִׁבַּר
 אֶת־הַמִּצְבֹּת וְכָרַת אֶת־הָאֲשֵׁרָה וְכָתַת נָחֹשׁ הַנְּחָשֶׁת אֲשֶׁר־
 עָשָׂה מֹשֶׁה כִּי עָד־הֵימִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִקְטָרִים
 ה לוֹ וַיִּקְרָא־לוֹ נְחֻשְׁתָּן: בְּה' אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּטַח וְאַחֲרָיו לֹא־
 ו הָיָה כִּמְהוּ בְּכָל מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֲשֶׁר הָיוּ לִפְנָיו: וַיִּדְבֹּק בְּה'־
 ז לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמַר מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר־צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה:
 וְהָיָה ה' עִמּוֹ בְּכָל אֲשֶׁר־יֵצֵא יִשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ־אֲשׁוּר
 וְלֹא עָבְדוּ:

מלכים ב, י"ח, 13-25

יג וּבְאַרְבַּע עָשָׂר שָׁנָה לְמֶלֶךְ חֲזַקְיָה עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אֲשׁוּר
 יד עַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְּפָשׂם: וַיִּשְׁלַח חֲזַקְיָה מֶלֶךְ־
 יוֹדָה אֶל־מֶלֶךְ־אֲשׁוּר וּלְכִישָׁה וְלֵאמֹר וְחֹטְאָתִי שׁוֹב מֵעָלַי
 אֶת אֲשֶׁר־תָּתֵן עָלַי אֲשָׂא וַיִּשֶׂם מֶלֶךְ־אֲשׁוּר עַל־חֲזַקְיָה מֶלֶךְ־
 טו יְהוּדָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּפֶר־כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כֶּפֶר זָהָב: וַיִּתֵּן חֲזַקְיָה
 טז אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵּית־ה' וּבְאוֹצְרוֹת בַּיִת הַמֶּלֶךְ:
 טז בָּעֵת הַהִיא קִצֵּץ חֲזַקְיָה אֶת־דַּלְתוֹת הַיֵּכָל ה' וְאֶת־
 הָאֲמָנוֹת אֲשֶׁר צָפָה חֲזַקְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ
 יז אֲשׁוּר: וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אֲשׁוּר אֶת־תַּרְתָּן וְאֶת־
 רַב־סָרִיס וְאֶת־רַב־שָׁקָה מִן־לְכִישָׁה אֶל־הַמֶּלֶךְ חֲזַקְיָהוּ בְּחִיל
 כָּבֵד יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ וַיַּעֲמְדוּ
 יח בַּתְּעֹלֶת הַבְּרֵכָה הָעֲלִיּוֹנָה אֲשֶׁר בְּמַסְלַת שְׂדֵה כּוֹבֶס: וַיִּקְרָאוּ
 אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֵלֵיהֶם אֱלִיקִים בֶּן־חֲלִיקְיָהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבַּיִת
 טט וַשְּׁבִנָה הַסֶּפֶר וַיּוֹאֲח בֶּן־אֶסְפָּה הַמְּזֻכָּר: וַיֹּאמֶר אֵלֵיהֶם רַב־שָׁקָה
 אָמְרוּ־נָא אֶל־חֲזַקְיָהוּ כֹה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגְּדוּל מֶלֶךְ־אֲשׁוּר מַה
 כ הַבְּטַחֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בְּטַחַת: אָמְרָת אַךְ־דָּבַר שְׁפָתַיִם עֲצָה

כא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת פי מרדת פי: עתה
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצוץ הזה על-מצרים
 אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך-
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה'
 אלהינו בטחנו הלא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-במתיו
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
 ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה
 על-הארץ הזאת והשחיתה:

ענה על סעיף א (חובה)

א. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

(1) בפסוקים הבאים לאחר הפתיח: "ויעש הישר בעיני ה'" (פסוק 3), מתוארות פעולות של חזקיה המלך.

ציין והסבר שלוש פעולות שעשה חזקיה, וכתוב מה משותף להן. (5 נקודות)

(2) בפסוק 7 כתוב: "וימרד במלך אשור ולא עבדו". יש הרואים קשר בין הנאמר בפסוק זה ובין הנאמר בפסוק 3. הסבר את הקשר. (3 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-7 שלפניך וגם ישעיה, א', 11 - 17.

חזקיה וישעיה, כל אחד בדרכו, מבקשים לתקן את הדרך שבה עבד העם את אלוהים. כיצד כל אחד מהם מבקש לתקן את דרכי העם? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

ג. (1) מדוע בא סנחריב מלך אשור ליהודה, ומתי בא? ציין את השנה הלוועזית. (3 נקודות)

(2) על פי פסוקים 13-17 שלפניך, מה הייתה מטרתו של חזקיה כאשר שילם למלך אשור? האם השיג את מטרתו? בסס את דבריך על הקטעים שלפניך. (3 נקודות)

ד. (1) על פי פסוקים 19-25 שלפניך, הסבר שניים מן הטעונוים של רבשקה בנאומו לנצורים. (4 נקודות)

(2) מה הייתה מטרתו של רבשקה בנאומו לנצורים? (2 נקודות)

א שִׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה
 ב פְּרוֹת הַבָּשָׂן אֲשֶׁר בְּהַר שִׁמְרוֹן הָעֵשְׂקוֹת דְּלִים הָרֵצָצוֹת
 אֲבִיוֹנִים הָאֹמְרוֹת לְאֲדֹנֵיהֶם הַבִּיָּאָה וְנִשְׁתָּה: נִשְׁבַּע אֲדֹנִי
 הֵיָּהּ בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשְׂאָ אֶתְכֶם
 ג בְּצִנּוֹת וְאֶחְרִיתֶכֶן בְּסִירוֹת דּוֹגָה: וּפְרָצִים תִּצְאָנָה אִשָּׁה נְגִדָה
 ד וְהִשְׁלַכְתֶּנָּה הַהֶרְמוֹנָה נְאֻם-הֵיָּהּ: בָּאוּ בֵּית-אֵל וּפִשְׁעוּ
 הַגְּלָגַל הִרְבּוּ לַפִּשָּׁע וְהִבִּיאוּ לַבְּקָר זְבַחֵיכֶם לְשִׁלְשֵׁת יָמִים
 ה מֵעֲשָׂרְתֵיכֶם: וְקִטְר מִחֲמִין תּוֹדֶה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְּׁמִיעוּ כִּי
 ו כֵּן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנִי הֵיָּהּ: וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
 ז נְקִיוֹן שְׁנַיִם בְּכָל-עֵרֵיכֶם וְחֹסֵר לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא-
 שְׁבֵתֶם עָדִי נְאֻם-הֵיָּהּ: וְגַם אֲנֹכִי מְנַעַתִּי מִכֶּם אֶת-הַגֶּשֶׁם
 ח בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לְקִצִּיר וְהִמְטַרְתִּי עַל-עֵיר אַחַת וְעַל-
 ט עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר חֶלְקָה אַחַת תִּמְטָר וְחֶלְקָה אֲשֶׁר-לֹא-
 י תִּמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ: וְנָעוּ שְׁתֵּי שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל-עֵיר אַחַת
 י לְשִׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי נְאֻם-הֵיָּהּ: הַבִּיתִּי
 יא אֶתְכֶם בְּשֹׁדֶפֶן וּבִירְקוֹן הַרְבּוֹת גְּנוֹתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם
 יב וְזֵיתֵיכֶם יֹאכַל הַגֶּזֶם וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי נְאֻם-הֵיָּהּ: שְׁלַחְתִּי
 יג בְּכֶם דָּבָר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הַרְגָתִי בְּחָרֹב בַּחֲוָרֵיכֶם עִם שְׁבִי
 יד סוֹסֵיכֶם וְאֶעֱלֶה בְּאִשׁ מַחְנֵיכֶם וּבְאַפְכֶם וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי
 טו נְאֻם-הֵיָּהּ: הִפְכֵתִי בְכֶם כְּמַהֲפֹכֵת אֱלֹהִים אֶת-סֹדֶם
 וְאֶת-עַמּוּדָה וְתִהְיוּ כְּאוֹד מִצַּל מִשְׁרַפָּה וְלֹא-שְׁבֵתֶם עָדִי
 נְאֻם-הֵיָּהּ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא גם ירמיה, ז', 1-6.

העמדה של הנביאים ירמיהו ועמוס בנוגע לקשר בין מוסר לפולחן שונה מן העמדה של העם.

(1) על פי שני הקטעים, הסבר כל אחת מן העמדות – את עמדת הנביאים ואת עמדת העם. בסס את דבריך על הכתובים. (6 נקודות)

(2) על פי עמוס, ד', 2-3, מהו העונש שיטיל ה' על החוטאים בעם? (2 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך, וגם מלכים א, כ"א, 7-16, 19-24.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר את הטענה שהכוח משחית את בעלי השררה. בסס את דבריך על הכתובים. (3 נקודות)

(2) על מי מטיל כל אחד מן הנביאים – עמוס ואליהו – את האחריות למעשי השחיתות? נמק את תשובתך. (3 נקודות)

ג. קרא את הפירושים שלפניך לדבריו של עמוס "באו בית אל ופִּשְׁעו" (פסוק 4).

רש"י: "באו בית אל – כאדם האומר לבן בליעל: 'עשה, עד שתתמלא סאתך' (מכסתך). ש' פאול: דוגמה נוספת לאמצעי ההפתעה של הנביא.

(פאול, ש' [1994]. מקרא לישראל, עמוס. תל אביב: עם עובד, עמ' 76)

(1) על פי כל אחד מן הפירושים, הסבר את דברי הנביא. (4 נקודות)

(2) לדעתך, איזה פירוש משקף יותר את כוונתו של הנביא? נמק את תשובתך. (2 נקודות)

ד. קרא פסוקים 6-11 בקטע שלפניך.

(1) בחר בשלושה פסוקים, והסבר שלושה אסונות המצוינים בהם. (3 נקודות)

(2) אסונות אלה יכולים להיות הן אזהרה הן עונש. הסבר קביעה זו על פי הפסוקים. (3 נקודות)

פרק שלישי — נושאי החובה (18 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 6-9 (לכל שאלה — 6 נקודות).

חוק

6. קרא דברים, כ"ד, 14-15.

לֹא־תֵעָשֶׂק

יד

שְׁכִיר עֲנִי וְאֲבִיּוֹן מֵאֲחֶיךָ אוּ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ:
 בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו
 הוּא נִשְׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל־הֵהָּ וְהָיָה בְּךָ
 חַטָּא:

- א. על פי החוק שלפניך המעסיק נדרש לנהוג ברגישות כלפי העני בנוגע לתשלום שכרו.
 הסבר כיצד עליו לנהוג ומדוע עליו לנהוג כך. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)
- ב. (1) הסבר את האיום המופנה כלפי מעסיק שאינו פועל על פי החוק. (2 נקודות)
 (2) מדוע נדרש איום זה? הסבר את דבריך. (נקודה אחת)

חכמה

7. קרא קהלת, א' 2-3, 9-18.

קהלת, א', 2-3

ב
ג
הבל הבלים אמר
קהלת הבל הבלים הבל: מה יתרון לאדם בכל-עמלו
שיעמול תחת השמש:

קהלת, א', 9-18

ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
מה-שהיה הוא
שיהיה ומה-שנעשה הוא שיעשה ואין כל-חדש תחת
השמש: יש דבר שיאמר ראה-זה חדש הוא כבר היה לעלמים
אשר היה מלפננו: אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים שיהיו
לא-יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרנה:
אני קהלת הייתי מלך על-ישראל בירושלם: ונתתי את-
לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל-אשר נעשה תחת
השמים הוא. ענין רע נתן אלהים לבני האדם לענות בו:
ראיתי את-כל-המעשים שנעשו תחת השמש והנה הבל
הבל ודעות רוח: מעות לא-יוכל לתקן וחסרון לא-יוכל
להמנות: דברתי אני עם-לבי לאמר אני הנה הגדלתי
והוספתי חכמה על כל-אשר-היה לפני על-ירושלם ולבי
ראה הרבה חכמה ודעת: ואתנה לבי לדעת חכמה ודעת
הללות ושכלות ידעתי שגם-זה הוא רעיון רוח: פי ברב
חכמה רב-כעס ויוסיף דעת יוסיף מכאוב:

א. הסבר את תפיסת העולם של קהלת הבאה לידי ביטוי בפסוקים 2-3 שלפניך. (3 נקודות)

ב. הבא שתי דוגמאות מפסוקים 9-18 שלפניך לתפיסה שהסברת בסעיף א, והסבר כל אחת

מן הדוגמאות. (3 נקודות)

נביאי אמת ושקר

8. קרא ירמיה, כ"ח, 7-17.

ז אַךְ שָׁמַע־נָא הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 ח דָּבַר בְּאָזְנֶיךָ וּבְאָזְנֵי כָל־הָעָם: הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי וּלְפָנֶיךָ
 ט מִן־הָעוֹלָם וַיִּנְבְּאוּ אֶל־אַרְצוֹת רַבּוֹת וְעַל־מַמְלָכוֹת גְּדֹלוֹת
 י לְמַלְחָמָה וְלָרַעַה וְלַדָּבָר: הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִנְבֵּא לְשָׁלוֹם בְּבֵא
 י דָּבַר הַנְּבִיא יוֹדֵעַ הַנְּבִיא אֲשֶׁר־שָׁלַח ה' בְּאֵמֶת: וַיִּקַּח
 יא חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צִוָּאר יִרְמְיָה הַנְּבִיא
 יב וַיִּשְׁפְּרֶהוּ: וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינַי כָּל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
 יג ה' כֹּה אָשְׁבֵר אֶת־עַלְוֵי נְבִכְדַּנְאֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד
 יד שְׁנַתַּיִם יָמִים מֵעַל צִוָּאר כָּל־הַגּוֹיִם וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָה הַנְּבִיא
 יו לְדַרְכּוֹ: וַיְהִי דְבַר־ה' אֶל־יִרְמְיָה אַחֲרָי
 יז שְׁבוֹר חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צִוָּאר יִרְמְיָה הַנְּבִיא
 יח לֵאמֹר: הַלֹּךְ וְאָמַדְתָּ אֶל־חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' מוֹטֵת
 יט עֵץ שִׁבְרֵת וְעִשִׂיתָ תַּחְתֵּיהֶן מְטוֹת בְּרוֹזַל: כִּי כֹה־אָמַר ה'
 כ צַבָּאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל בְּרוֹזַל נָתַתִּי עַל־צִוָּאר וְכָל־
 כא הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְעַבְדֹת אֶת־נְבִכְדַּנְאֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְעַבְדֵּהוּ
 כב וְגַם אֶת־חֵית הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֶל־
 כג חֲנַנְיָה הַנְּבִיא שָׁמַע־נָא חֲנַנְיָה לֹא־שָׁלַח ה' וְאַתָּה
 כד הַבְּטַחְתָּ אֶת־הָעָם הַזֶּה עַל־שָׁקֶר: לָכֵן כֹּה אָמַר ה' הַנְּבִיא
 כה מִשְׁלַחְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה הַשָּׁנָה אֶתָּה מֵת פִּי־סֶרֶה
 כו דְּבַרְתָּ אֶל־ה': וַיִּמַּת חֲנַנְיָה הַנְּבִיא בַשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ
 ז' הַשְּׁבִיעִי:

א. קרא פסוקים 7-11 בקטע שלפניך.

כל אחד מן הנביאים, חנניה וירמיה, עושה מעשה סמלי כדי להדגיש את המסר שבנבואתו. כיצד המסר הנבואי של כל נביא בא לידי ביטוי בכל אחד מן המעשים הסמליים? היעזר בכתוב בירמיה כ"ז, 2, 12. (2 נקודות)

ב. (1) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, מהי הדרך לדעת אם הנביא המנבא שלום הוא נביא אמת? (2 נקודות)

(2) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, האם אפשר לדעת אם חנניה הוא נביא אמת?

נמק את דבריך ובסס אותם על הקטע שלפניך. (2 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 18

א וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: מִה-לְכֶם
 ב אַתֶּם מְשַׁלְּמִים אֶת-הַמָּשֶׁל הַזֶּה עַל-אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 ג אָבוֹת יֹאכְלוּ בָסֶר וְשֵׁנֵי הַפְּנִים תִּקְהִינָה: חִי-אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי
 ד יְהוָה אִם-יְהִי לָכֶם עוֹד מְשַׁל הַמָּשֶׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל-
 ה הַנְּפֹשׁוֹת לִי הֵנָּה פִּנְפֹּשׁ הָאֵב וּכְנָפֵשׁ הַבֶּן לִי-הֵנָּה הַנְּפֹשׁ
 ו וְהַחֲטָאִת הִיא תָמוֹת: וְאִישׁ כִּי-יְהִיָּה צָדִיק
 ז וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: אֶל-הַהָרִים לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא
 ח אֶל-גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל וְאֶת-אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמְאָ וְאֶל-אִשָּׁה
 ט נָדָה לֹא יִקְרַב: וְאִישׁ לֹא יוֹנֵה חֲבֵלְתוֹ חֹב יֹשִׁיב גְּזֵלָה לֹא יִגּוֹל
 י לַחֲמוֹ לָרֵעֵב יִתֵּן וְעֵירוֹם יִכְסֶה-בַּגָּד: בְּנִשְׁךְ לֹא-יִתֵּן וְתַרְבִּית
 יא לֹא יִקַּח מֵעוֹל יֹשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפָּט אֲמַת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ:
 יב בַּחֲקוֹתַי יִהְלַךְ וּמִשְׁפָּטֵי שֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֲמַת צָדִיק הוּא חָיָה
 יג יְחִיָּה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה: וְהוֹלִיד בֶּן-פְּרִיִן שֹׁפֵךְ דָּם וְעָשָׂה אֶח
 יד מֵאֶחָד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת-כָּל-אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל-
 טו הָהָרִים אָכַל וְאֶת-אִשֶׁת רֵעֵהוּ טָמְאָ: עָנִי וְאֲבִיוֹן הוֹנֵה גְזֵלוֹת
 טז גְּזוֹל חֲבֵל לֹא יֹשִׁיב וְאֶל-הַגְּלוּלִים נָשָׂא עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה:
 יז בְּנִשְׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית לָקַח וְחַי לֹא יְחִיָּה אֶת כָּל-הַתּוֹעֵבוֹת
 יח הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוֹמָת דָּמְיוֹ בּוֹ יְהִיָּה: וְהֵנָּה הוֹלִיד בֶּן וַיֵּרָא
 יט אֶת-כָּל-חֲטָאֵת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה וַיֵּרָא וְלֹא יַעֲשֶׂה כִּהֵן: עַל-
 כ הָהָרִים לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל-גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל אֶת-
 כא אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמְאָ: וְאִישׁ לֹא הוֹנֵה חֲבֵל לֹא חָבַל וְגֵזֵלָה
 כב לֹא גָזַל לַחֲמוֹ לָרֵעֵב נָתַן וְעֵירוֹם כָּסֶה-בַּגָּד: מֵעַנֵּי הַשֵּׁיב יָדוֹ
 כג נִשְׁךְ וְתַרְבִּית לֹא לָקַח מִשְׁפָּטֵי עָשָׂה בַּחֲקוֹתַי הִלַּךְ הוּא לֹא
 כד יָמוֹת בַּעֲוֹן אָבִיו חָיָה יְחִיָּה: אָבִיו כִּי-עֲשָׂק עֲשָׂק גְזוֹל גְּזוֹל
 כה אֶח וְאֲשֶׁר לֹא-טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמּוֹ וְהִנֵּה-מַת בַּעֲוֹנוֹ:
 כו וְאִמְרַתֶּם מִדַּע לֹא-נָשָׂא הַבֶּן בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֶּן מִשְׁפָּט וְצִדְקָה
 כז עָשָׂה אֶת כָּל-חֲקוֹתַי שֹׁמֵר וַיַּעֲשֶׂה אַתֶּם חָיָה יְחִיָּה: הַנְּפֹשׁ
 כח הַחֲטָאִת הִיא תָמוֹת בֶּן לֹא-יִשָּׂא וּבַעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא
 כט בַּעֲוֹן הַבֶּן צִדְקַת הַצָּדִיק עָלָיו תִּהְיֶה וְדַשְׁעַת רָשָׁע עָלָיו
 ל תִּהְיֶה:

הַרְשָׁע

- א.** קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך.
- (1)** בפסוקים אלה יחזקאל הנביא מוכיח את העם על תפיסת הגמול השגויה שלהם. כתוב מהי תפיסת הגמול של העם, ומהי תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף. (2 נקודות)
- (2)** לדעתך, האם תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף מייאשת את העם או מעודדת אותו? נמק את דבריך. (2 נקודות)
- ב.** קרא פסוקים 5-20 בקטע שלפניך.
- הסבר מדוע הנביא מציג בפסוקים אלה מעשים של נציגי שלושה דורות של משפחה אחת. (2 נקודות)

פרק רביעי — נושאי ההרחבה (6 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 10-13 (6 נקודות).

חוק

10. קרא ויקרא, י"ט, ט, 33-34.

לג
 לר **בְּאַרְצְכֶם לֹא תִזְנוּ אֹתוֹ: פְּאֹזְרָח מִכֶּסֶם יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר וְהַגֵּר
 אֶתְכֶם וְאַהֲבַת לֹא כְמוֹךָ פִּי-גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
 ה' אֱלֹהֵיכֶם:**

- א. בחוק הזה בויקרא נזכרות שלוש דרישות בנוגע לגר. ציין את שלוש הדרישות והסבר את הנימוק לדרישות אלה. (3 נקודות)
- ב. כתוב כיצד אפשר להוציא לפועל בימינו אחת מן הדרישות שכתבת עליהן בסעיף א. (3 נקודות)

חכמה

11. קרא איוב, ט', 1-10.

א
 ב **אֵיּוֹב וַיֹּאמֶר: אֲמַנֶם יַדְעֹתִי כִּי-כֵן וּמִה-יִצְדַק אֲנֹשׁ עִם-אֱלֹהִים:
 ג **אִם-יִחַפֵּן לְרִיב עִמּוֹ לֹא-יִעֲנֶנּוּ אַחַת מִנִּי-אֱלֹהִים: חֲכֵם לִבְבּוֹ וְאִמְיִן
 ה **כַּח מִי-הִקְשָׁה אֱלֹהֵי וַיִּשְׁלַם: הַמַּעֲתִיק הָרִים וְלֹא יִדְעוּ אֲשֶׁר
 ו **הִפְכֶם בְּאִפּוֹ: הַמְדַגִּיז אֶרֶץ מִמְקוֹמָה וְעִמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְעוּן: הָאֹמֵר
 ח **לְחָרִם וְלֹא יִזְדַּח וּבַעַד כּוֹכְבִים יַחֲתֵם: נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדּוֹ וְדוֹרֵךְ
 ט **עַל-בַּמַּתֵּי יָם: עֲשֵׂה-עֵשׂ כְּסִיל וְכִימָה וְחִדְרֵי תַמָּן: עֲשֵׂה גְדֻלוֹת
 עַד-אֵין חֶקֶר וְנִפְלְאוֹת עַד-אֵין מִסְפָּר:************

- המשפט "עֲשֵׂה גְדֻלוֹת עַד אֵין חֶקֶר, וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר" (פסוק 10) חוזר על דברי אליפז באיוב, ה', 8, על פי נוסחה שגורה (משפט חוזר נפוץ) בספרות ימי קדם.
- א. לשם מה איוב משתמש בנוסחה שגורה זו? בתשובתך התבסס על כל הקטע מאיוב, ט' שלפניך. (3 נקודות)
- ב. לאחר קריאת דברי איוב בקטע שלפניך, האם לדעתך אמונתו של איוב באל נשארה כפי שהיא מתוארת באיוב, א', 21-22? הסבר. (3 נקודות)

נביאי אמת ושקר

12. קרא מלכים א, כ"ב, 6-7, 19-23.

מלכים א, כ"ב, 6-7

וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הָאֵלֶךְ עַל־דַּמַּת גִּלְעָד לְמַלְחָמָה אִם־אֶחָד־לִי
וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאִין פֶּה
נְבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרָשָׁה מֵאֲתוֹ:

מלכים א, כ"ב, 19-23

וַיֹּאמֶר לִבְנֵי שְׂמֵעַ דְּבַר־יְהוָה רְאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כְּסֵאוֹ
וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו מִיְמִינֹו וּמִשְׂמָאלֹו: וַיֹּאמֶר יְהוָה
מִי יִפְתָּה אֶת־אֲחָאֵב וַיַּעַל וַיִּפֹּל בְּרַמַּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בָּכָה
זֶה אָמַר בָּכָה: וַיֵּצֵא הַרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי
אֶפְתָּנֹו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה: וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר
בְּפִי כָל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם־תֹּכַל צֹא וַעֲשֵׂה־כֵן: וְעַתָּה
הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאֶיךָ אֱלֹהֵי יְהוָה דְּבַר
עֲלִיךָ רַעָה:

א. (1) קרא פסוקים 6-7 שלפניך. מדוע שאל יהושפט מלך יהודה את מלך ישראל
"האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו"? (2 נקודות)

(2) קרא גם שמות, כ"ג, 2: "לא תהיה אחרי רבים... להטות". כיצד הכתוב בפסוק זה
משמות יכול להסביר את הסיבה לשאלה זו של יהושפט? (2 נקודות)

ב. קרא פסוקים 19-23 שלפניך. לפי פסוקים אלה, האם ארבע מאות הנביאים הם נביאי אמת
או נביאי שקר? נמק את דבריך. (2 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

13. קרא איכה, ה'.

א זְכוֹר הָיָה לָנוּ הַבַּיִט וּרְאֵה אֶת-חֲרָפְתָנוּ: נַחֲלֵתָנוּ
 ג נִהְפְּכָה לְזָרִים בְּתֵינוּ לְנִכְרִים: יְתוּמִים הָיִינוּ אֵין אָב אֲמֹתֵינוּ וְאֵין
 ה כְּאֶלְמָנוֹת: מִיָּמֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בְּמַחֲרִיבָאוּ: עַל
 ו צוּאֲרָנוּ נִדְרָפְנוּ יִגְעֵנוּ לֹא הוֹנַח-לָנוּ: מְצָרִים נָתַנוּ יָד אֲשׁוּר
 ז לְשַׁבַּע לַחֶם: אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אֵינָם אֲנַחְנוּ עֲוֹנֵתִיהֶם סָבְלָנוּ:
 ח עֲבָדִים מְשָׁלוּ בָנוּ פֶדֶק אֵין מִיָּדָם: בְּנַפְשֵׁנוּ נִבְיָא לְחַמְנוּ
 י מִפְּנֵי חֶרֶב הַמְדַבֵּר: עוֹרָנוּ בְּתַנּוּר נִכְמְרוּ מִפְּנֵי זֹלְעָפוֹת
 יא רָעַב: נָשִׁים בְּצִיּוֹן עָנוּ בְּתֵלֶת בְּעָרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בְּיָדָם
 יב נָתְלוּ פָנֵי זִקְנִים לֹא נִהְדְּרוּ: בַּחֲדוּרִים טָחוּן נָשָׂאוּ וּנְעָרִים
 יג בְּעֵץ כְּשָׁלוּ: זִקְנִים מִשְׁעָר שָׁבְתוּ בַּחֲדוּרִים מִנְּגִינָתָם: שָׁבַת
 יד מִשׁוֹשׁ לִפְנֵי נִהְפֵךְ לְאֶבֶל מְחוּלָנוּ: נִפְלָה עֲטוּת רֹאשֵׁנוּ
 טו אֹי-נָא לָנוּ כִּי חָטְאֵנוּ: עַל-זֶה הָיָה דוֹה לִפְנֵי עַל-אֱלֹהִים
 טז חֲשָׁכוּ עֵינֵינוּ: עַל הַר-צִיּוֹן שְׁשִׁמָּם שׁוֹעֲלִים הִלְכוּ-בּוֹ: אֲתָה
 כ הָיָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כְּסֶאֶד לְדוֹר וָדוֹר: לְמָה לְנֶצַח תִּשְׁפַּחְנוּ
 כא תַעֲזֹבֵנוּ לְאַרְךְ יָמִים: הִשִּׁיבֵנוּ הָיָה אֱלֹהִים וְנָשׁוּב חֲדָשׁ
 כב יָמֵינוּ כְּקֹדֶם: כִּי אִם-מָאֵס מְאִסְתָּנוּ קִצְפָת עָלֵינוּ עַד-מְאֹד:

בקינה שלפניך הכותב מביע תחינה לה'.

- א. הסבר מהו ההבדל בהלך הרוח בין התחינות בפסוקים 1-18 ובין התחינות בפסוקים 19-21. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)
- ב. ציין שתי זכויות אדם בסיסיות שאיבד העם עקב החורבן. בסס את דבריך על הכתוב. (3 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד 24

פרק חמישי — קטע לניתוח והבנה (12 נקודות)

ענה על שאלה 14 חובה ועל שתיים מן השאלות 15-17 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא דברי הימים א, כ"ב.

א וַיֹּאמֶר דָּוִד זֶה הוּא בַּיִת
 ב הַיְיָ אֱלֹהִים וְזֶה-מִזְבֵּחַ לְעֹלָה לְיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר
 ד דָּוִד לְכָנוּס אֶת-הַגִּרִּים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד חִצְבִּים
 ג לְחִצּוֹב אַבְנֵי גִזִּית לְבָנוֹת בַּיִת הָאֱלֹהִים: וּבְרֹזֶל וְלָרֶב
 ד לְמַסְמָרִים לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וּלְמַחְבְּרוֹת הַכִּיּוֹן דָּוִד וַנְּחַשֶׁת
 ה לָרֶב אֵין מִשְׁקָל: וַעֲצֵי אַרְזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי-הֵבִיאוּ הַצִּידֹנִים
 וְהַצְּרִים עֲצֵי אַרְזִים לָרֶב לְדָוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד שְׁלֹמֹה
 וּבְנֵי נָעֵר וְרָךְ וְהַפִּיִת לְבָנוֹת לַיְיָ לְהַגְדִּיל וְלַמְעֹלָה לְשֵׁם
 וּלְתַפְאֶרֶת לְכָל-הָאָרֶצוֹת אֲכִינָה נָא לוֹ וַיִּכֶן דָּוִד לָרֶב לַפְּנֵי
 ז מוֹתוֹ: וַיִּקְרָא לְשְׁלֹמֹה בְּנוֹ וַיִּצְוֵהוּ לְבָנוֹת בַּיִת לַיְיָ אֱלֹהֵי
 ח יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּנוֹ אֲנִי הִיָּה עִם-בְּנֵי
 ט לְבָבִי לְבָנוֹת בַּיִת לְשֵׁם הַיְיָ אֱלֹהֵי: וַיְהִי עָלַי דְּבַר-הַיְיָ
 י לְאֹמֹר דָּם לָרֶב שְׁפַכְתָּ וּמְלַחְמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לְאֶת-בְּנֵי
 יא בַּיִת לְשָׁמִי כִּי דָמִים רַבִּים שְׁפַכְתָּ אֶרְצָה לִפְנֵי: הִנֵּה-בֵן
 יב נוֹלָד לָךְ הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה וְהִנִּיחוֹתִי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו
 יג מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שָׁמוֹ וְשָׁלוֹם וְשָׁקֵט אָתָּן עַל-יִשְׂרָאֵל
 יד בְּיָמָיו: הוּא-יִבְנֶה בַּיִת לְשָׁמִי וְהוּא יִהְיֶה-לִּי לְבֵן וְאֲנִי-
 טו לוֹ לְאָב וְהִכִּינוֹתִי כַּסָּא מַלְכוּתוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל עַד-עוֹלָם:
 טז עַתָּה בְנֵי יְהִי הַיְיָ עִמָּךְ וְהִצַּלְתָּ וּבְנִיתָ בַּיִת הַיְיָ אֱלֹהֶיךָ
 טז כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר עָלֶיךָ: אַךְ יִתֵּן-לָךְ הַיְיָ שֶׁכֶל וּבִינָה וַיִּצְוֶךָ עַל-
 יז יִשְׂרָאֵל וּלְשָׁמוֹר אֶת-תּוֹרַת הַיְיָ אֱלֹהֶיךָ: אֲזִי תִצְלִיחַ אִם-
 יח תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
 יט הַיְיָ אֶת-מֹשֶׁה עַל-יִשְׂרָאֵל חֹזֵק וְאַמֵּן אֶל-תִּירָא וְאֶל-תַּחַת:
 כ וְהִנֵּה בְּעַנְיֵי הַכִּיּוֹתִי לְבַיִת-הַיְיָ זָהָב כְּפָרִים מֵאֵה-אַלְפֵי
 כא וְכֶסֶף אַלְפֵי אַלְפִּים כְּפָרִים וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְּרֹזֶל אֵין מִשְׁקָל כִּי
 כב לָרֶב הִיָּה וַעֲצִים וְאַבְנִים הַכִּיּוֹתִי וְעַלֵיהֶם תּוֹסִיף:

ועמד

טו לְרַב עֲשֵׂי מְלֹאכָה חֲצֵבִים וְחַרְשֵׁי אֲבָן וְעֵץ וְכָל-חֶכֶם בְּכָל-
 טז מְלֹאכָה: לְזָהָב לְכֶסֶף וְלַנְּחָשֶׁת וְלַבְּרֹזָל אֵין מִסְפָּר קוֹם וְעִשֵׂה
 יז וַיְהִי יְהוָה: עָמַךְ: וַיֵּצֵא דָוִד לְכָל-שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לְעֹזֵד לְשִׁלְמָה
 יח בָּנָו: הֲלֹא יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם וְהִנֵּיחַ לָכֶם מִסָּבִיב פִּי וְנָתַן
 טז בְּיָדֵי אֲתָּ יִשְׁבִי הָאָרֶץ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה וְלִפְנֵי עַמּוֹ:
 יט עָתָה תָּנֻן לְבַבְכֶם וְנַפְשְׁכֶם לְדָרוֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְקוֹמוּ
 וּבְנוּ אֶת-מִקְדָּשׁ יְהוָה הָאֱלֹהִים לְהֵבִיא אֶת-אֲרוֹן בְּרִית-יְהוָה:
 וְכָלִי קֹדֶשׁ הָאֱלֹהִים לְבַיִת הַנִּבְנֶה לְשֵׁם-יְהוָה:

ענה על שאלה 14 (חובה)

14. קרא פסוקים 1, 5, 19 בקטע שלפניך.

על פי כל אחד מן הפסוקים האלה, הסבר לשם מה נבנה המקדש.

ענה על שתיים מן השאלות 15-17.

15. קרא את הפירוש של "מצודת דוד" לפסוק 9.

איש מנוחה: יהיה חפצו במנוחה ולא יתגרה במי. והניחותי לו: אתן לו מנוחה מאויביו ולא יתגרה מי בו. ושלוש ושקט אתן על ישראל בימיו: זיכרון שמו הוא לאות על השלום.
 על פי פירוש זה, הסבר את הקשר בין שני הביטויים "איש מנוחה", "והניחותי לו", ובין שמו של שלמה.

16. מי נדרש לסייע לשלמה בביצוע המשימה שהוטלה עליו, וכיצד יבוא לידי ביטוי הסיוע? בסס את דבריך על הכתוב.

17. קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך וגם שמואל ב, ז', 2-5, 12-13.

האם הכתוב בפסוקים משמואל ב תומך בכתוב בפסוקים 7-10 בקטע שלפניך?
 הבא שתי ראיות לתשובתך, והסבר אותן.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך